FÖRSLAG TILL BESLUT
2019-05-14

HSN 2019-0668

Hälso- och sjukvårdsnämnden
7

Yttrande över betänkandet Att förstå och bli förstådd - ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (SOU 2018:83)

Det är inte första gången som tolksituationen i Sverige utreds, även 2005 skedde en större utredning (SOU 2005:37) som då underströk bristen på tolkar, tyvärr noterar vi att lite har gjorts för att förbättra tolkarnas arbetssituation.

Idag bedrivs i princip hela tolkbranschen på en frilansbasis där tolken får betalt per uppdrag. Detta innebär att tolken ofta inte vet dag för dag, vecka för vecka hur mycket inkomst denne kommer att ha.
Därtill har även avbokningsreglerna försämrats i flertalet upphandlingar. Ett exempel är Migrationsverkets senaste upphandling där tolken inte får någon ersättning om uppdraget avbokas så sent som två timmar innan uppdraget. Ambitionen bör vara att tolkar ska få en fast anställning i likhet med andra arbetstagare.

Att inte ha någon fast inkomst skapar även stora problem vid sjukdom. SGI:n baseras på en medelinkomst men eftersom tolkar inte har betald semester samtidigt som tolkuppdragen är färre till antalet under sommaren/december/januari så uppstår arbetsbrist. Detta gör att tolken tvingas att tjäna ihop till semestern under de övriga månaderna eftersom det finns en brist på arbete under lågsäsongerna, vilket påverkar SGI:n

Anställning

Vi saknar krav att tolkar ska ha normala anställningsförhållanden. Detta då det inte går att driva en hel bransch på frilansbasis och utgå från att det alltid kommer finnas tolkar tillgängliga utan att tolkar också har ”schyssta” arbetsvillkor. Tolkar måste också kunna ”vabba”, bli sjuka och kunna ta semester annars kommer det alltid att förbli en tolkbrist.

Förändrad beställningsprocess

För att komma till botten med tolkbristen bör myndigheterna anpassa sin verksamhet till när det finns tillgängliga tolkar, istället för som idag själva sätta tid och plats oberoende av tillgänglighet.
Beställningsprocessen bör således förändras så att tjänstepersonen anpassar beställningen till dag och tid då tolken i det efterfrågade språket är ledig. Med denna omställning i beställarprocessen kommer tolkbristen att försvinna och även tolkarnas arbetsveckor kommer att bli fulla – och motsvara ett heltidsarbete. Därutöver försvinner den ekonomiska risken

Sverigedemokraterna
Trygghet & Tradition

som uppstår vid anställningen av tolkar då dessa kommer att vara jämt fördelade.

Arvoden
Vi saknar en belysning av ”övriga villkor” i upphandlingarna såsom ersättning för spilltid, resekostnader, traktamente. Vi noterar att förhållandena har blivit sämre för tolkarna. Eftersom detta är ett område där anbudsgivarna dragit ner för att vinna upphandlingar. Men om tolken inte får ersättning för sin spilltid så kan inte heller tolken leva på sitt jobb, vilket i sin tur skapar en tolkbrist genom att inte ge de ekonomiska förutsättningarna för att kunna arbeta som professionell tolk.

att inkludera ovanstående delar i hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande över remissutredning Att förstå och bli förstådd - ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (SOU 2018:83)